

**Szociológia és Kommunikációtudomány Doktori Iskola
Kommunikációtudomány Doktori Program**

TÉZISGYŰJTEMÉNY

Virág Ágnes

„Vad demokrácia”

**A Parlament figuratív konceptualizációja a magyar szerkesztői karikatúrákban
(1989 – 2019)**

Témavezető:

**Benczes Réka, DSc
Egyetemi tanár**

Budapest
2022

Tartalom

I. Kutatási előzmények és a téma indoklása.....	3
1.1 A kutatás újdonságai	5
1.2 Hipotézisek.....	6
1.3 Elméleti háttér	7
II. A korpusz bemutatása és a módszertan	8
III. Az értekezés eredményei.....	10
3.1 Intézményi és személyes kritika.....	11
3.2 Metonímia, metafora és irónia	12
3.3 Kulturális referenciák.....	15
IV. Hivatkozások.....	18
V. A témakörrel kapcsolatos saját publikációk.....	21

I. Kutatási előzmények és a téma indoklása

A Parlament¹ kifejezést hallva számos absztrakt fogalomra asszociálhatunk. A közvélemény-kutatások (i.a. Szabó & Oross, 2018) rámutattak arra, hogy a magyar egyetemi hallgatók a politika terminushoz leginkább a parlament, a pártok, a demokrácia, a hazugság, a korrupció és többek között a hatalom kifejezéseket kapcsolják. Ugyanakkor Kapitány és Kapitány (2002, 274. o.) szerint a Parlament mint épület unikális helyet foglal el a magyar értelmiség gondolkodásában és azt gyakran köti a nemzeti érzelmekhez, olyanokhoz mint a nemzeti lét. A korábbi kutatások bizonyították, hogy a Parlament kifejezés esetén gyakran a figuratív jelentés kerül előtérbe, amikor a Parlamentre nem épületként gondolunk.

A figuratív jelentés kapcsán felmerül a kérdés, hogy az vajon milyen médiumban és hogyan vizsgálható. A politikai karikatúra műfaja figuratív eszközökben gazdag (például fogalmi metaforákban, amelyet többek között Bounegru & Forceville, 2011 és Đurović & Silaški, 2016 is tárgyal) főként azért, mert maga a műfaj két különböző szcenárióra épül (El Refaie, 2009, 108. o.). Az egyik szcenárió a politikai témakörhöz kapcsolódik, míg a másik egy jól ismert, jóval konkrétabb világhoz tartozik (olyanhoz, mint például egy fizikai küzdelmet ábrázoló jelenet). A karikaturisták gyakran alkotnak fogalmi metaforákat és szimbólumokat, néha újra felhasználják vagy éppen átírják azokat (ezek gyakran sztereotípiákon alapulnak). Ezeket a figuratív eszközöket az ismerőségük miatt az olvasónak viszonylag könnyű értelmezni (vö. Marín-Arrese, 2008; Negro Alousque, 2013, 2014). Az ismerőség kulcsfontosságú az olvasó számára, aki rendszerint csak másodperceket tölt azzal, hogy a politikai karikatúrát értelmezze (Duus, 2001), ami általában humorosan kritizálja a politikai szereplőket, azok cselekedeteit és a politikai eseményeket (Connors, 2010, 299. o.). A politikai karikatúra értelmezése során a karikaturista és az olvasó osztoznak a kognitív környezeten, amely az aktuális (jelent vagy múltat érintő) politikai híreket illető közös tudáson és közös kulturális tapasztalatokon alapul (vö. van Dijk 2009-es kontextus modellje). Ennélfogva a politikai karikatúrának nem célja az olvasó ideológiai vagy politikai álláspontjának megváltoztatása, ehelyett inkább együtt szórakozik az olvasóval. A szerkesztői karikatúra a politikai karikatúrák azon sajátos formája, amely különböző cikkek között besúrvá helyezkedik el. Véleményt kifejező karikatúráknak is hívják őket, mert kifejezhetik a lapszerkesztők véleményét vagy utalhatnak arra (Abdel-Raheem, 2018, 32. o.). Mindezen jellemzőknek köszönhetően úgy tűnik, hogy a Parlamentet

¹ A tézisgyűjteményben a kapitálissal írt *Parlament* az épületre, míg a kisbetűvel írt *parlament* az intézményre utal.

megjelenítő szerkesztői karikatúrák a Parlament figuratív jelentésének vizsgálatához megfelelő korpuszként szolgálhatnak.

Egy fogalom figuratív jelentése tanulmányozható a fogalmi eszközök (például a fogalmi metafora és a fogalmi metonímia) vizsgálatán keresztül. A kognitív nyelvészek szerint (vö. Kövecses, 2020) egy fogalmi metafora esetében (1. ábra) a céltartományt (például a PARLAMENTET²) a tőle fogalmilag különböző forrástartományon (például a KOLOSSZEUM tartományon) keresztül értelmezzük úgy, hogy a forrástartomány egy vagy több jellemzőjét a céltartományra vonatkoztatjuk. Ennélfogva A PARLAMENT (A KÉPVISELŐTEREM) A KOLOSSZEUM fogalmi metafora a következő megfeleltetésekkel írható le: a gladiátorjátékok < politikai tárgyalások, a vadállatok/gladiátorok < politikusok, a császár < a miniszterelnök (Horn Gyula) és végül a halálos ítéletet kifejező lefelé mutató hüvelykujj < az autoriter döntéshozatal. A fogalmi metafora azonosítását fogalmi metonímiák is segítik. Egy fogalmi metonímiában a metonimikus forrástartomány hozzáférést nyújt a metonimikus céltartomány(ok)hoz, miközben a metonimikus forrás- és céltartományok egymással fogalmilag összetartoznak (vö. Littlemore, 2015, 4. o.). Ha ismét megnézzük az 1. ábrát, akkor láthatjuk, hogy az egymás mögötti ívek valójában két ketrecet idéznek (rész-egész metonímia), egyik a kép jobb, másik a bal oldalán helyezkedik el. Az olyan jellemzők (metonimikus forrástartomány) mint a ketrecek, a kör alakú tér (rész-egész metonímiák), a lefelé mutató hüvelykujj (akció az esemény helyett metonímia) és az állati jellemzőkre utaló négykézláb mászás (jellemző tulajdonság az esemény helyett metonímia) segítségével arra következtethetünk, hogy a karikaturista a Kolosszeumot akarta megjeleníteni annak egyedi elemeivel, amelyben AZ ÁLLATVIADAL VAGY A GLADIÁTORJÁTÉK JELLEMZŐI A KOLOSSZEUM HELYETT ÁLLNAK.

1. ábra Fogalmi metafora a szerkesztői karikatúrában: A PARLAMENT (A KÉPVISELŐTEREM) A KOLOSSZEUM
1997.5.5. *Népszava*, rajzolta Pápai Gábor

² A fogalmakat a kognitív nyelvészetben használt jelzéssel, kis kapitálissal jelöltem.

Ahogy azt a fenti illusztrációból is láthattuk, a fogalmi folyamatokon keresztül a politikát és magát a Parlamentet is képesek vagyunk úgy értelmezni mint valóban veszélyes helyszínt, ahol élet-halál harcot vívnak. Miért érdemes a figuratív jelentésekkel foglalkozni? Elsősorban azért, mert ezek befolyásolhatják azt, hogyan gondolkodunk a politikáról, annak folyamatairól és szereplőiről, hogyan érvelünk egy-egy politikai probléma esetén és hogyan próbáljuk megoldani azt. Másrésztől annak ellenére, hogy a Parlament állandó szimbólumnak tűnik, jelen kutatás rávilágított annak különböző jelentéseire és a jelentésvariációk árnyalataira. Az értekezés tükrében még egy ilyen jelentős nemzeti szimbólum jelentésének stabilitása is megkérdőjelezhető.

A kutatás azt vizsgálja, hogyan jelenik meg a Parlament vizuálisan – olyan figuratív eszközökön keresztül mint a fogalmi metafora és a fogalmi metonímia – a szerkesztői karikatúrákban és hogy ezek a vizuális reprezentációk hogyan alkotják meg a parlament fogalmát. Továbbá a disszertáció azt is tárgyalja, hogy ezek a kognitív eszközök hogyan működnek együtt iróniákkal és kulturális referenciákkal (olyanokkal mint az idiómák, az allúziók és a nemzeti szimbólumok), amelyek meghatározóak az értékítéletet kifejező folyamatokban, valamint az olvasó és a karikatúra közötti érzelmi kapcsolat kialakításában. A disszertáció a Parlament karikaturisztikus reprezentációját három különböző korszakban vizsgálja (Körösi, 2015), ezért a vizsgálat longitudinális (az 1989 óta eltelt harminc évet tárgyalja) és komparatív jellemzőkkel írható le.

1.1 A kutatás újdonságai

Az újdonságok tekintetében elmondható, hogy

- 1) a disszertáció elsőként foglalkozik magyar szerkesztői karikatúrákkal kognitív nyelvészeti keretben, korábban a magyar politikai karikatúrákat főként történészek tanulmányozták (például Tamás, 2014, 2017; Vörös, 2018).
- 2) bár a Parlament fontos fogalom (amelyet például Kapitány és Kapitány 2002-es vizsgálatai is megerősítettek), annak figuratív jelentését még nem vizsgálták behatóan.
- 3) a kutatás a fogalmi folyamatokat multimodális diskurzusban elemzi, amely illeszkedik a kurrens kognitív nyelvészeti kutatásokhoz, amelyek egy része szintén a különböző folyamatok közötti együttműködésre helyezi a hangsúlyt.

4) a kutatás nagy adatmennyiséget vizsgál kontextusban, ahol a kontextuális tényezők három típusra szorítkoznak, nevezetesen az idiómákra, az allúziókra és a nemzeti szimbólumokra (a kontextus típusok ilyen konkrét meghatározása a szakirodalomban nem jellemző, például Charteris-Black, 2011; Musolff, 2017).

5) a disszertáció a kiterjesztett fogalmi metaforaelméletet (KFME) (Kövecses, 2020) alkalmazza a gyakorlatban egy nagyobb korpuszon (a KFME gyakorlati alkalmazására korábbi példát nem ismerünk).

6) a kutatás diakrón, amely ritka mind a karikatúrák (például Frantzich, 2013; Riad, 2019), mind a kognitív, mind pedig a multimodális kutatásokban.

1.2 Hipotézisek

A Parlamenthez kapcsolódó korábbi megfigyelések (Kapitány & Kapitány, 2002; Szabó & Oross, 2018) alapján és az újra meg újra visszatérő metaforákat politikai diskurzusban vizsgáló korábbi kutatás (Reehorst, 2014), valamint a szerkesztői karikatúrákban megjelenő USA Kongresszus reprezentációkat vizsgáló kutatás (Frantzich, 2016) eredményei alapján három hipotézis bizonyítását kíséreljük meg. A hipotézisek olyan feltevéseket fogalmazznak meg, amelyek átfogó képet nyújtanak a kritikai folyamatokról azáltal, hogy az elmúlt harminc évben a Parlamentet ábrázoló szerkesztői karikatúrákban előforduló változókat vizsgálják.

H 1: A Parlament szorosan kapcsolódik absztrakt fogalmakhoz, ezért gyakran iróniákkal együttműködő fogalmi metaforákon és fogalmi metonimiákon keresztül jelenik meg, amelyekre jelentős hatással vannak a kulturális referenciák (olyanok mint az idiómák, az allúziók és a nemzeti szimbólumok).

H 2: A szerkesztői karikatúrák meghatározott számú fogalmi eszközt használnak (amelyet kulturális referenciák egészítenek ki), ez pedig azt jelenti, hogy a fogalmi eszközök sztereotípiákon alapulnak és ismétlődnek. A fogalmi eszközök eloszlása és konstellációik a különböző korszakokat egyedileg jellemzik és megkülönböztetik egymástól, ezért trendszerű változások határozhatók meg.

H 3: A FIZIKAI KONFLIKTUS metaforikus forrástartomány előfordulásának növekvő száma, valamint annak metonimikus perspektivizációja a korpuszban előrevetíti a figuratív eszközökhöz kapcsolódó egyre agresszívabb figuratív nyelvhasználatot.

1.3 Elméleti háttér

A hipotézisek felülvizsgálatához a disszertációban két elméleti keret, a kiterjesztett fogalmi metaforaelméletet (KFME) (Kövecses, 2020) és a mentális terek elméletét (MTE) (Fauconnier & Turner, 2002) alkalmaztuk. A KFME a metaforák többszintű megközelítése révén lehetővé teszi a fogalmi metaforák szisztematikus rendszerezését a fogalmak semantikusságának hierarchikus rendje szerint. Így megkülönböztethetővé válnak a képi sémák, a tartományok és a keretek szintjén működő absztraktabb és a mentális terek szintjén működő konkrétabb metaforikus folyamatok. Ez a megkülönböztetés azért is fontos, mert az absztraktabb folyamatok offline (a hosszútávú memória segítségével), míg a konkrétabb folyamatok online (a rövidtávú memória segítségével) történnek. Az offline folyamatok tanulmányozása révén a szerkesztői karikatúrák összehasonlíthatók és meghatározhatók a leggyakoribb metaforikus forrástartományok trendvonalai. Az online folyamatok vizsgálatával a mentális terek szintjén érzékelhetővé válnak a szerkesztői karikatúrákban megjelenő fogalmi metaforák egyedi, kreatív és erősen kontextusfüggő jellemzői.

A KFME mellett olyan elméletre is szükségünk volt, amelyben egyszerre (kettőnél) több fogalom is vizsgálható, erre megfelelőnek bizonyult a mentális terek elmélete (MTE) (Fauconnier & Turner, 2002). Ez elég rugalmas ahhoz, hogy általa leírhatóvá váljon a blend, vagyis a szerkesztői karikatúra, amelyet különböző bemeneti (input) terekből projektált elemek alkotnak. Az MTE lehetőséget nyújt egy-egy szerkesztői karikatúra leírásához, de mindezt olyan részletességgel teszi, amely az általános összehasonlítást egy nagy korpuszban nem teszi lehetővé. Az MTE inkább diskurzuselméleti megközelítés, amely az online folyamatok feltérképezésére irányul. A fent említett okoknál fogva mindkét elméletet alkalmaztuk, azért, hogy a Parlament figuratív jelentése konkrétabb és absztraktabb szinten is megragadhatóvá váljon, törekedtünk a két elmélet összekapcsolására is.

II. A korpusz bemutatása és a módszertan

Jelen kutatás korpusza 585 szerkesztői karikatúrából áll, mindezek 1989 és 2019 között jelentek meg négy magyar napilapban, a *Népszavában*, a *Népszabadságban*, a *Magyar Nemzetben* és a *Magyar Hírlapban* (elérhetők az arcanum.com adatbázisából). A korpuszba kerülés kritériuma az volt, hogy a szerkesztői karikatúrának látható módon ábrázolnia kellett a Parlamentet vagy annak egy részét (például a homlokzatát, a dómot, a bejáratot, a Képviselőtermet vagy a pulpitust) vagy a Parlamentet verbálisan meg kellett neveznie. Az annotációs folyamat kidolgozását és megerősítését (két külső kódolóval végzett) megbízhatósági teszttel igazoltuk. A korpusz annak egyes tulajdonságai miatt (például egyes karikaturisták nagyobb számban jelennek meg) tűnhet úgy, hogy nincs egyensúlyban. A cél azonban az volt, hogy a Parlamentet megjelenítő összes szerkesztői karikatúrát vizsgáljuk az 1989 és 2019 közötti időszakból. Ennek értelmében pedig a korpusz teljesnek mondható.

A módszertan alapvető struktúrája három főbb szakaszra osztható, ezek az azonosítás, az interpretáció és a következtetés (kritikai metaforaelemzés, Charteris-Black, 2004). A különböző szakaszokban eltérő kérdéseket vizsgálunk.

Az első szakaszban, a kognitív eszközök azonosítása előtt, elkerülhetetlen volt a szerkesztői karikatúrák témájának megállapítása (Kashanizadeh & Forceville, 2020). A témák azonosítása a politikusok kritizált tulajdonságainak (személyes kritika) és a megszegett demokratikus elveknek (intézményi kritika) a vizsgálatát jelentette. Ebben a szakaszban történt a kulturális referenciák azonosítása deduktív módon kvalitatív tartalomelemzés segítségével (Hsieh & Shannon, 2005; White & Marsh, 2006). A kognitív eszközök esetében több lépésből álló azonosító eljárásokat alkalmaztunk, ezek első lépése (például a fogalmi metaforák esetén az összeférhetetlenség azonosítása) szintén az első szakasz része volt.

A második, interpretációs szakaszban, a különböző kognitív eszközök és kulturális referenciák működésének és együttműködésének a leírása volt a cél. Arra a kérdésre kerestük a választ, hogy a parlament hogyan jelenik meg figuratív módon és hogyan kritizálja azt a karikaturista. A kognitív folyamatok meghatározása (a több lépésből álló azonosító eljárások által), a folyamatok struktúrájának leírása ebben a második szakaszban történt. A fogalmi metafora esetén a fogalmi metafora és metonímiaelméletet (Forceville, 2019) és a többszintű metafora megközelítést (Kövecses, 2020) alkalmaztuk. A metonímiákat illetően a Pérez Sobrino (2017) által kidolgozott azonosító eljárást használtuk. Az iróniák esetében két módszer kombinációjára

(Barnden, 2018; Lozano-Palacio, 2020) volt szükség. A több lépésből álló azonosító eljárások összefoglaló táblázatát (1. táblázat) lent találjuk.

Fogalmi folyamat	Fogalmi metafora	Fogalmi metonímia	Irónia
1. lépés	A politikai témától eltérő tartományi szintű metaforikus forrástartomány azonosítása (pl. FIZIKAI KONFLIKTUS)	A PARLAMENT metonimikus céltartomány metonimikus forrástartományának a meghatározása (pl. KÉPVISELŐTEREM)	Az ironikus ellentét meghatározása
2. lépés	A PARLAMENT céltartományhoz kapcsolódó forrástartomány azonosítása (pl. KOLOSSZEUM)	A PARLAMENT metonimikus forrástartomány metonimikus céltartományainak meghatározása (pl. kormány)	Az irónia típusának meghatározása: oximoron alapú (értékítéleten alapuló) vagy ok-okozati alapú (illogikus érvelésen alapuló) irónia
3. lépés	A fogalmi metafora típusának meghatározása	A metonimikus forrástartomány modalitásának meghatározása	
4. lépés	A metaforikus forrástartomány modalitásának meghatározása	A metonimikus céltartomány modalitásának meghatározása	
5. lépés	A metaforikus céltartomány modalitásának meghatározása	Egyéb, a korábban azonosított fogalmi metaforához és fogalmi metonímiához kapcsolódó fogalmi metonímiák meghatározása	
6. lépés	A cél- és a forrástartományok közötti megfeleltetések meghatározása		

1. táblázat A fogalmi folyamatok leírásához használt több lépésből álló azonosító eljárások

A harmadik, eredményeket és következtetéseket tárgyaló szakaszban a Parlament figuratív jelentését tágabb perspektívából szemléltük és arra kerestük a választ, hogy az évek folyamán hogyan változott a figuratív jelentés. Ebben a szakaszban a kritikai metaforaelemzés (Charteris-Black, 2004) összehasonlítást javasol. Esetünkben ez a magyar demokrácia periodizációját (Körösényi, 2015) figyelembe véve történt, nevezetesen az átmeneti (1989-1998), a konszolidációs (1999-2006) és a krízis és rezsimváltás (2007-2019) időszakának összehasonlításával. Ennek az elemzési szakasznak a célja a különböző korszakokban megjelenő figuratív eszközök eloszlása és preferenciája közötti különbségek és hasonlóságok bemutatása.

III. Az értekezés eredményei

Az értekezés a Parlament – szerkesztői karikatúrákban 1989 és 2019 között megjelenő – figuratív reprezentációjához kapcsolódó kérdésekre keresett válaszokat. Jelen kutatás tehát nem a politikáról, hanem annak reprezentációjáról kívánt megállapításokat tenni, mégpedig a Parlament egy specifikus műfajban való megjelenítéséhez kapcsolódóan az elmúlt harminc év vonatkozásában.

A főbb eredmények szerint

1) a Parlament reprezentációja szorosan kapcsolódik az olyan fogalmi folyamatokhoz mint a fogalmi metonímia és a fogalmi metafora. Ezek a kognitív eszközök együttműködnek iróniákkal és kulturális referenciákkal. Sok esetben ezért úgy tűnik, hogy a fogalmi metaforák elemzése nem elegendő a karikatúra jelentésének megragadásához. Az idiómák és az allúziók esetében megfigyelhető az erős metonimikus és metaforikus motiváció, valamint az, hogy gyakran multimodálisan jelennek meg a korpuszban.

2) a korpuszba tartozó szerkesztői karikatúrákban a vizsgált időszakban vannak visszatérő kognitív eszközök, amelyek állandónak mondhatók (például A PARLAMENT A KORMÁNY HELYETT ÁLL fogalmi metonímia és A PARLAMENT A FIZIKAI KONFLIKTUS HELYSZÍNE fogalmi metafora). A kognitív eszközök tartalmáról és funkciójáról azonban elmondható, hogy a demokrácia különböző időszakaiban (Körösi, 2015) jelentős eltérések figyelhetők meg, mégpedig a kognitív eszközöket illető preferencia és eloszlás tekintetében (a korszakok összehasonlítását a 2. és 3. táblázat mutatja). Összességében úgy véljük, hogy az eredmények rávilágítanak arra, hogy a karikaturisták meghatározott számú fogalmi metonímiát és fogalmi metaforát, valamint limitált számú allúziót és nemzeti szimbólumot használtak, amelyeket kevésbé ismétlődő, inkább meglepő és kreatív iróniák és idiómák egészítettek ki. Továbbá a kognitív eszközök és a kulturális referenciák vizsgálata alapján kijelenthetjük, hogy a verbálisan domináns ironikus nyelvhasználat szerepe nőtt a vizsgált időszakban, amely kettős beszédhez és finomabb kritikához vezetett. Ezt olyan indirekt elemek használata okozta mint a fogalmi metonímia és az ok-okozati irónia.

3) a FIZIKAI KONFLIKTUS metaforikus forrástartomány nagyszámú megjelenésével is magyarázható az a jelenség, amely szerint az agresszív jelenetek száma növekvő tendenciát mutat. Ezzel együtt a szélsőséges nemzeti tartalmakra (nemzeti szimbólumok) és politikai szlogenekre történő utalások (allúziók) száma is növekedett a vizsgált időszakban, ezek pedig

direkt formákban jelentek meg (szószerinti idézetek és az erőszak nyílt megmutatásán keresztül). Míg a nyelvi változások indirekt irányok felé mutatnak (a kritika egyre inkább bujtatott módon jelent meg), addig a vizuális folyamatok esetében direkt irányú változások figyelhetők meg, például az erőszak valós megjelenítése által. Ezek a szerkesztői karikatúrákban fellépő kommunikációs stratégiai váltások hozzájárulnak ahhoz, hogy a demokratikus elvek megszegésének reprezentációja, valamint a korrupció, a hatalmi elnyomást gyakorló politikusok bemutatásának előfordulása növekvő tendenciát mutat.

A következő három pontban (3.1, 3.2 és 3.3) a vizsgált változókra vonatkozó megfigyeléseket részletesebben tárgyaljuk.

3.1 Intézményi és személyes kritika

Kijelenthetjük, hogy a politikusok általános, sztereotipikus jellemzői (Frantzich, 2013) időről időre megjelennek a korpuszban, de minden időszak jelentősen különbözik, mert azokban néhány sztereotipikus jellemző domináns szerephez jut. Az átmenet időszakában a karikaturisták a politikusokat általában nemkívánatos viselkedéssel jellemzik, később a konszolidáció időszakában a politikusok inkább erkölcstelen alakokként jelennek meg (bár a nemkívánatos viselkedés még mindig meghatározó tényező marad). A krízis és rezsinváltás időszakában a korpuszban szereplő politikusokat ismét az erkölcstelenség jellemzi, amit a hatalmi elnyomás gyakorlása és a korrupció egészítenek ki.

Mindezek a szerkesztői karikatúrákban előforduló változások valószínűleg köthetők a *politikus* kifejezés jelentésének módosulásához. A kezdeti időszakban (de már a parlamenti demokráciában), a szocialista rezsimek idejének politikusához képest újdonságnak számított ez a foglalkozás. Az elemzett szerkesztői karikatúrákban az előző rezsimek politikusai nem gondolkodtak, nem cselekedtek, hanem utasításokat hajtottak végre (amit a Magyar Szocialista Munkáspárt határozott meg). A szakma elsajátításának folyamata és az ebből származó előnyök kihasználása feltehetően szerepet játszott a *politikus* kifejezés jelentésének változásában. Egy fontos megállapítást kell tennünk, amely szerint a sztereotípiák állandónak tűnnek, de az egyes korszakokban megjelenő prototípusok változóak.

A demokrácia megjelenítésére vonatkozóan összességében elmondhatjuk, hogy a szerkesztői karikatúrák azt ábrázolják, hogy a legtöbb ember jobb életre vágyik (általános jólétre, korrekt fizetésre és társadalmi biztonságra), a karikatúrák szerint a politikusok nem képesek ennek érdekében cselekedni és dönteni (többnyire párt- és önértékek mentén cselekednek). Az első

időszakban a karikatúrák erősen kritizálták azt, hogy a parlamenti döntéshozatal nem eléggé transzparens. A következő időszakban a szerkesztői karikatúrák a konszenzuális demokrácia hiányára hívták fel a figyelmet, vagyis arra, hogy a vezető pártok nem veszik figyelembe és nem hallgatják meg a többi párt véleményét. A harmadik időszakra a karikatúrák legfőbb témája a korrupció lett, amely a karikaturisták szerint fenyegeti a demokratikus működést.

A korpuszvizsgálat eredményével összhangban (asszociáción alapuló) közvéleménykutatások megerősítették azt, hogy a demokráciát a magyar népesség leginkább a szabadsághoz, egyenlőséghez, a nép- és intézményi képviselőkhöz kapcsolja és a *demokrácia* kifejezés hallatán egyre kevésbé asszociál gazdasági, materiális szempontokra (olyanokra mint a jólét, a korrekt fizetés és a fejlődés) (Susánszky et al., 2021, 40–49. o.). A korpuszelemzés alapján mindezekre vonatkozóan csak annyit jelenthetünk ki, hogy a *politikus* és a *demokrácia* megjelenítése a szerkesztői karikatúrákban 1989 és 2019 között a felmérésekhez hasonló változásokat mutat.

3.2 Metonímia, metafora és irónia

A metonimiákra fókuszáló elemzési szakaszban láthatóvá vált, hogy a Parlament vizuális részei eltérő metonimikus céltartományokra utaltak vizuális formájuknak és szemantikai tartalmuknak köszönhetően. Ez azt is jelentette, hogy a metonimikus folyamat nem ér véget annál a rész-egész metonimiánál, amelyben AZ ÉPÍTÉSZETI RÉSZ A PARLAMENT HELYETT ÁLL vagy A VERBÁLISAN KIFEJEZETT PARLAMENTI RÉSZ A PARLAMENT HELYETT ÁLL. Hiszen a Parlament számos más a politikához kapcsolódó fogalmat képes előhívni, olyanokat mint A POLITIKAI TÉMA, A POLITIKAI CSELEKEDETEK, A PARLAMENT INTÉZMÉNYE, A KORMÁNY, A POLITIKUSOK és AZ ÁLLAMPOLGÁROK stb.

Az átmenet időszakában a Parlamente utaló vizuális elemek közül a három legnépszerűbb A KÉPVISELŐTEREM, AZ ÉPÜLET és A DÓM (metonimikus forrástartományok) voltak. Következésképpen a metonimikus céltartományok közül legtöbbször A POLITIKAI ESEMÉNYEKRE ÉS CSELEKEDETEKRE, AZ ÁLTALÁNOS POLITIKAI TÉMÁKRA, A KORMÁNYRA és A HATALOMRA történt utalás. A második időszakban, vagyis a konszolidáció időszakában a metonimikus forrástartományok főként A KÉPVISELŐTEREM és AZ ÉPÜLET voltak, ezeket pedig A PARLAMENTI FOLYOSÓ megjelenése egészítette ki. Ez utóbbi pedig olyan metonimikus céltartományokat vont maga után mint A HIVATALOS CEREMÓNIAK, A POLITIKUSOK ÉS A SAJTÓ TALÁLKOZÁSA, A KORRUPT ÜGYEK, A KAPCSOLATÉPÍTÉS és a NEPOTIZMUS. A harmadik időszakban, a krízis és a rezsinváltás idején A FOLYOSÓ ábrázolása még inkább előtérbe került (jóval nagyobb számban jelent meg mint korábban). Összességében a metonimikus

céltartományok jóval változatosabbak voltak az első időszakban, a későbbiekben a Parlament megjelenítése lényegében két épületrészre, a Képviselőteremre és a folyosóra korlátozódott, ez pedig jelentősen lecsökkentette a metonimikus céltartományok számát.

A fogalmi metaforákat a metaforák többszintű megközelítésének segítségével megpróbáltuk szisztematikusan rendszerezni (Kövecses, 2020). A Parlament megjelenítéséhez kapcsolódó leggyakoribb tartományi szintű fogalmi metaforákat tárgyaltuk és illusztráltuk az értekezésben, mindezekben A POLITIKA X forrástartományként volt formalizálható. Elmondható, hogy A POLITIKA céltartományt legtöbbször A FIZIKAI KONFLIKTUS, A SZÓRAKOZÁS és A MOZGÁS metaforikus forrástartományokon keresztül értelmezik a szerkesztői karikatúrákban.

Láthattuk, hogy A FIZIKAI KONFLIKTUS mint metaforikus forrástartomány a vizsgált időszakban mindig jelentős szerepet játszott, de a konfliktus eltérő aspektusaira mutatott rá az évek során. Az átmenet időszakában a karikatúrák a harcra, küzdelemre való felkészülésre fókuszáltak vagy a feszültséget mutatták. Ezt követően a második időszakban az éppen zajló küzdelmek kerültek előtérbe, míg a harmadik időszakban intenzívebb és agresszívebb jelenetek szerepeltek modern kori fegyverekkel, nem ritkán a halál vagy a halálbüntetés ábrázolásával. A FIZIKAI KONFLIKTUS tartományi szintű metaforikus forrástartomány mellett ebben az időszakban kiemelkedtek A SPORT és A TAKARÍTÁS metaforikus forrástartományok is. A SPORT szintén az agresszív sporttevékenységekhez kapcsolódott, amelyekben az ellenfél teljes megsemmisítése jelent meg (a korábbi időszakokban A SPORT ritkán fordult elő és akkor is a játék nehézségéhez, a csapat felkészületlenségéhez kapcsolódott). A TAKARÍTÁS metaforikus forrástartomány szorosan összefüggött a korrupció bemutatásával azáltal, hogy a koszosság új aspektusa került előtérbe (korábban a takarítók a szavazógombokat tisztogatták és a Képviselőteremben hagyott koszt próbálták eltüntetni, ami a politikusok nem megfelelő viselkedésének, például csúnya beszédnek és a kollégák elleni rágalmozásoknak az eredménye volt). Az elemzések eredményei azt mutatják, hogy a forrástartományok kiválasztása és perspektivizációja egyre inkább személyessé, direktebbé és agresszívebbé vált az idők során. Ez a változás rámutat arra, hogyan vált a demokrácia reprezentációja vadabbá a rendszerváltást követő időszakhoz képest.

Az iróniák esetében két típust különböztettünk meg a korpuszban, oximoron alapút és ok-okozati ellentmondáson alapulót, amelyek azonosításához Barnden (2018) és Lozano Palacio (2020) módszereinek kombinációját használtuk. Elemzésünk eredményeképpen kijelenthetjük, hogy az iróniák típusuk és funkciójuk tekintetében eltérnek a különböző időszakokban. Az első időszakban mindkét iróniatípus hasonló módon kritizálta a rendszert, kérdőjelezte meg a

demokrácia, a kormány és a sajtó működését, valamint a politikusok szakmai hozzáértését és erkölcsi alapállását. A második időszakban az oximoron alapú iróniák kerültek előtérbe, amelyek elsősorban az első Orbán-kormányt és a Gyurcsány-kormányt kritizálták, illetve a két pólus közötti ellentétet hangsúlyozták. Végül a harmadik időszakban az iróniák különösen népszerűvé váltak, az ok-okozati ellentmondáson alapuló jóval nagyobb számban jelentek meg. Ebben az időszakban az iróniák alapvetően azt hangsúlyozták, hogy a kormány autoriter technikákkal és a hatalommal való visszaélés révén vezeti az országot. Összességében az ok-okozati ellentmondáson alapuló iróniák növekvő száma miatt elmondható, hogy a rejtett irónia, az indirekt kritika került előtérbe. A példák elemzését követően láthatóvá vált, hogy az irónia képes volt együttműködni fogalmi metonímiákkal és fogalmi metaforákkal, ugyanakkor ez a leginkább önálló és leginkább verbális módban megjelenő változó a vizsgált változók közül.

A demokrácia időszakai	Metonímia	Metafora	Irónia
Átmenet (1989 – 1998)	1. A KÉPVISELŐTEREM A POLITIKAI ESEMÉNYEK ÉS CSELEKEDETEK HELYETT ÁLL (1) 2. AZ ÉPÜLET A POLITIKAI TÉMA VAGY A KORMÁNY HELYETT ÁLL (2) 3. A DÓM A PARLAMENT/A POLITIKAI ESEMÉNYEK ÉS CSELEKEDETEK/A KORMÁNY/A HATALOM/A POLITIKUSOK/AZ ORSZÁG VAGY A POLITIKAI TÉMA HELYETT ÁLL	1. A POLITIKA FIZIKAI KONFLIKTUS (fizikai érintés nélkül) 2. A POLITIKA MOZGÁS (pl. az Európai Gazdasági Tanácsba való felvételre utalva) 3. A POLITIKA SZÓRAKOZÁS	az oximoron alapú és ok-okozati típusú iróniák a politikai pártok és frakciók alakulását, valamint a parlament működését kritizálják
Konzolidáció (1999 – 2006)	(1) (2) 3. A FOLYOSÓ A POLITIKAI TÉMA HELYETT ÁLL (pl. hivatalos ceremóniák, a politikusok és a sajtó találkozója, korrump ügyek, kapcsolatépítése és nepotizmus) (3)	1. A POLITIKA SZÓRAKOZÁS 2. A POLITIKA FIZIKAI KONFLIKTUS (folyamatos küzdelmek) 3. A POLITIKA MOZGÁS (a személy vagy a párt karrierjére utal)	az oximoron alapú iróniák száma növekedett a korábbi korszakhoz képest, a korszak iróniái elsősorban a két erős blokkra szakadt politikai rendszert és a pártvezetők gyorsan növekvő szerepét (prezidencializálódás) kritizálják
Krízis és rezsimváltás (2007 – 2019)	(1) (3) (2)	1. A POLITIKA FIZIKAI KONFLIKTUS (üldözés, halálos ítélet, csonkítás) 2. A POLITIKA SPORT 3. A POLITIKA PISZKOS CSELEKEDET	az ok-okozati ellentétén alapuló iróniák száma növekedett, ezek szarkasztikus és pejoratív tónussal, implicit módon kritizálják a miniszterelnököt, a kormány intézkedéseit olyan alapállásból, ami gyakran elnyomást és hatalommal való visszaélést fejez ki

3.3 Kulturális referenciák

Az elemzések során az idiómák esetében is megfigyelhető volt, hogy a vizsgált időszakban minden vizsgált idióma típus – szólások és közmondások, több szóból álló idiomatikus kifejezések, összetett szavak és poliszém kifejezések – mindvégig megjelent, de eltérő arányban szerepeltek. A leginkább szembeötlő, hogy a szólások száma a második időszakra felére csökkent, majd a harmadik időszakban stagnált. Továbbá a harmadik időszakra a poliszém kifejezések majdnem teljesen eltűntek a szerkesztői karikatúrákból. A szólások és közmondások számának csökkenése összeköthető a metaforák számának csökkenésével (a különböző korszakokban a korpusz 62%, 53% majd 47%-ában jelent meg a Parlament metaforikus formában), amely azt példázza, hogy a metaforikus forrástartományok és a politikai tartalmú metaforikus céltartományok közötti direkt megfeleltetések csökkenő tendenciát mutatnak. Az idiómák többségében multimodális formában jelentek meg, de előfordulnak verbális és vizuális modalitásban is. Képesek voltak együttműködni iróniákkal és feltehetően multimodális és vizuális megjelenésüknek köszönhetően gyakran metonimikusan motiváltak.

Az allúziókat eredetük alapján különböztettük meg, amely szerint európai és magyar vonatkozású allúziókat azonosítottunk. Míg az első időszakban az allúziók a politikai erők közötti változásokra, a politikai hatalmi viszonyok fejlődésére, a párt és a koalíciók kialakulására fókuszáltak keresztény és antik referenciákon keresztül, addig a második időszakban a kétpárt rendszer és a prezidencializálódás voltak a főbb témák, mégpedig elsősorban magyar vonatkozású, (a zenétől a kabaréig) különböző műfajokból merített idézeteken keresztül. A harmadik időszakban jelentőssé vált a politikai szlogenek használata, amely főként a miniszterelnök személyét és a kormány intézkedéseit kritizálta azért, mert az túlzott módon gyakorolja a hatalmat, valamint visszaél azzal. Mindent egybevetve elmondható, hogy az allúziók jellemzően az első és második időszakban egy szélesebb közönséghez szóltak (azokat az olvasók jól ismerhették, gyakran metaforikus módon ábrázolt történetekről volt szó). Az utóbbi időszakban az allúziók egy szűkebb olvasóréteget céloztak meg (speciális politikai szlogenekkel, amelyek gyakran iróniákkal működtek együtt).

A nemzeti szimbólumok között négy típust különböztettünk meg eredetük alapján és az elemzések során jelöltük azok értékét is (neutrális és negatív/pejoratív). A négy típus között találjuk az állandó, az ős- és korai magyar, a 19. századi és a 20. századi nemzeti szimbólumokat. Összességében megfigyelhető volt, hogy az átmeneti időszakban a szerkesztői karikatúrák a múltbeli politikai rezsimeket bírálták és a múltbeli politikai szimbólumok eltávolítására utaltak (pl. ötágú csillag), ugyanakkor a múlt rendszerre adott politikai válaszokat is kritizálták (pl. egy kárpótlási jegy hajtogatott papírcsónakként úszik a Dunán, vagyis a kárpótlási jegy nem jelent valós megoldást a problémára, hiszen a papírhajó könnyen elsüllyedhet). A konszolidációs időszakban a nemzeti szimbólumok a személyes és a kormányzati nemzeti ideológiákhoz kötődtek (pl. jurta vagy Bocskai öltözet), míg 2006-ban bizonyos nemzeti szimbólumok (pl. az Árpád-sávós zászló) a szélsőjobboldali mozgalmak megjelenésére utalt. Végül a krízis és rezsimeváltás időszakában az erőszakhoz és abúzusokhoz kapcsolódó nemzeti szimbólumok a parlament működését bírálták. Ugyanakkor a szerkesztői karikatúrákban megjelenő nemzeti zászló mint téma utalt a nacionalizmus populizmusba ágyazott formájára és képes volt megosztani a nemzetet. Ezek a későbbi példák a civilekhez kötődtek, a szerkesztői karikatúrák főként a Kossuth teret ábrázolják (pl. egy hajléktalan férfival, tüntetéssel vagy az augusztus 20-ára való készülődéssel) miközben a Parlament arctalan módon a háttérben jelenik meg, a felelősség kérdése így nem merül fel. A nemzeti szimbólumok elemzése megerősítette azt, hogy az etnonacionalista gondolkodás megjelent a szerkesztői karikatúrákban, amely bizonyos nemzeti szimbólumok kisajátításában és használatában nyilvánult meg.

A demokrácia időszakai	Idiómák	Allúziók	Nemzeti szimbólumok
Átmenet (1989 – 1998)	negatív értékítélettel használt szólások dominanciája	nemzetközi, vagyis keresztény és európai referenciák	a múltbeli politikai rezsimekre való utalás (pl. ötágú csillag)
Konszolidáció (1999 – 2006)	a szólások megjelenése felére esett vissza	magyar kulturális termékekre való utalás (zene, irodalom)	személyes és kormányzati nemzeti ideológiákhoz kapcsolódó nemzeti szimbólumok (pl. Bocskai öltözet) és a szélsőjobboldali mozgalmakhoz kapcsolódó nemzeti szimbólumok (pl. Árpád-sávós zászló)
Krízis és rezsimeváltás (2007 – 2019)	az idiómák száma stagnált a korábbi időszakhoz képest	politikai szlogenek és idézetek	a populizmusba ágyazott nacionalizmushoz kapcsolódó nemzeti szimbólumok (pl. magyar zászló)

3. táblázat Kulturális referenciák a demokrácia különböző időszakaiban

A disszertáció korlátjai között említhetjük a korpusz specifikusságát, a vizsgált változókat, az empirikus kutatás hiányát és a kutatás fókuszát, ami a Parlament figuratív reprezentációjának vizsgálatára irányult. A jövőben lehetséges a korpusz kibővítése (kontextuális vonatkozásban, más médiumok bevonásával vagy a műfaj kitágításával). A vizsgált változók is bővíthetők, például érdemes lenne a fizikai konfliktus mellett a verbális agresszió előfordulását is tanulmányozni. A kutatás azon törekvése, hogy három korszakot hasonlít össze szintén finomítható olyan trendvonalak bemutatásával, amelyek évenkénti felosztásban mutatják a változásokat.

Jelen kutatás érdekes lehet azon kognitív nyelvészek számára, akik érdeklődnek a multimodális kutatások iránt és a fogalmi metaforától eltérő kognitív folyamatokat is tanulmányoznak, illetve ezen folyamatok együttműködését vizsgálják kulturális kontextusba ágyazva. Az értekezés törekszik arra, hogy segítséget nyújtson a kiterjesztett fogalmi metaforaelmélet (Kövecses, 2020) alkalmazását illetően. A kognitív folyamatok működésére vonatkozó eredmények felkelthetik a politikai karikatúra kutatók és szemiotikusok figyelmét is, akik az értekezés révén jobban beleláthatnak abba, hogy a vizsgált változók hogyan azonosíthatók és kapcsolhatók egymáshoz. Egy másik célközönség a politikatudománnyal és médiatudománnyal foglalkozók köre, akik nélkül a kutatás eredményei mögött rejlő okok nem igazolhatók és tárhatók fel maradéktalanul. A szerző úgy véli, hogy jelen kutatás kapcsolódik a médiareprezentáció és politikatudomány által felvázolt trendekhez, de mindennek bizonyításához az értekezésben alkalmazott elméleti keretektől és módszerektől eltérő kutatási apparátusra van szükség.

IV. Hivatkozások

- Abdel-Raheem, A. (2018). Multimodal humour: Integrating blending model, relevance theory, and incongruity theory. *Multimodal Communication*, 7(1), 20170013. DOI: <https://doi.org/10.1515/mc-2017-0013>
- Barnden, J. (2018, May). Some contrast effects in metonymy. In O. Blanco-Carrión, A. Barcelona, and R. Pannain (Eds.), *Conceptual Metonymy* (pp. 97-119). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. DOI: <https://doi.org/10.1075/hcp.60.04bar>
- Bounegru, L. & Forceville, C. (2011). Metaphors in editorial cartoons representing the global financial crisis. *Visual communication*, 10(2), 209-229.
- Charteris-Black, J. (2004). *Corpus approaches to critical metaphor analysis*. London: Palgrave Macmillan. DOI: 10.1057/9780230000612
- Charteris-Black, J. (2011). *Politicians and rhetoric: The persuasive power of metaphor*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. DOI: 10.1057/9780230319899
- Connors, J. L. (2010). Barack versus Hillary: Race, gender, and political cartoon imagery of the 2008 presidential primaries. *American Behavioral Scientist*, 54(3), 298-312. DOI: <https://doi.org/10.1177/0002764210381703>
- Đurović, T. & Silaški, N. (2016). Multimodality and the construal of reality in political cartoons – the case of Serbia-EU relationship. *Facta Universitatis, Series: Linguistics and Literature*, 14(2), 117-128. DOI: <https://doi.org/10.22190/full1602117D>
- Duus, P. (2001). Presidential address: Weapons of the weak, weapons of the strong—the development of the Japanese political cartoon. *The Journal of Asian Studies*, 60(4), 965-997. DOI: <https://doi.org/10.2307/2700017>
- El Refaie, E. (2009). Multiliteracies: How readers interpret political cartoons. *Visual communication*, 8(2), 181-205. DOI: <https://doi.org/10.1177/1470357209102113>
- Fauconnier, G. & Turner, M. (2002). *The Way We Think*. New York: Basic Books. DOI: [10.5860/choice.40-1223](https://doi.org/10.5860/choice.40-1223)
- Forceville, C. (2019). Developments in multimodal metaphor studies: A response to Górska, Coëgnarts, Porto & Romano, and Muelas-Gil. In I. N. i Ferrando (Ed.), *Current approaches to metaphor analysis in discourse* (pp. 367-378). Berlin: De Gruyter Mouton. DOI: <https://doi.org/10.1515/9783110629460-017>
- Frantzich, S. (2013). Congress, the Houses of III Repute: Editorial Cartoonists take on the House and Senate, *Congress and Presidency*, 40(2), 152-164.
- Frantzich, S. (2016). *Congress, the Media, and the Public: Who Reveals What, When, and How?*. London: Routledge. DOI: 10.4324/9781315674209
- Hsieh & Shannon, 2005

Kapitány, Á. & Kapitány, G. (2002). *Magyarság-szimbólumok* [Symbols of the Hungarian Identity]. Budapest: EFI.

Kashanizadeh, Z. & Forceville, C. (2020). Visual and multimodal interaction of metaphor and metonymy: A study of Iranian and Dutch print advertisements. In R. Benczes and V. Szelid (Eds.), *Cognitive Linguistic Studies: Visual Metaphors* (pp. 78-110), 7(1), Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. DOI: 10.1075/cogls.00050.kas

Körösényi, A. (2015). A magyar demokrácia három szakasza és az Orbán-rezsim [Three periods of the Hungarian democracy and the Orbán-regime] In A. Körösényi (Ed.), *A magyar politikai rendszer negyedszázad után* [The Hungarian political system after a quarter of a century] (pp. 401-422). Budapest: MTA.

Kövecses, Z. (2020). *Extended Conceptual Metaphor Theory*. Cambridge: Cambridge University Press. DOI: <https://doi.org/10.1017/9781108859127>

Littlemore, J. (2015). *Metonymy: Hidden Shortcuts in Language, Thought and Communication*. Cambridge: Cambridge University Press. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9781107338814>

Lozano-Palacio, I. (2020). *A Scenario-Based Approach to Irony. Structure, meaning and function*. Doctoral dissertation. Universidad de La Rioja.

Marín-Arrese, J. I. (2008). Cognition and culture in political cartoons. *Intercultural Pragmatics*, 5(1), 1-18. DOI: 10.1515/IP.2008.001

Musolff, A. (2017). Metaphor, irony and sarcasm in public discourse. *Journal of Pragmatics*, 109, 95-104. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2016.12.010>

Negro Alousque, I. (2013). Visual metaphor and metonymy in French political cartoons. *Revista española de lingüística aplicada*, (26), 365-384.

Negro Alousque, I. (2014). Pictorial and verbo-pictorial metaphor in Spanish political cartooning. *CÍRCULO de Lingüística Aplicada a la Comunicación*, 57, 59. DOI: http://dx.doi.org/10.5209/rev_CLAC.2014.v57.44515

Pérez Sobrino, P. (2017). *Multimodal metaphor and metonymy in advertising* [Figurative Thought and Language 2]. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. DOI: <https://doi.org/10.1075/ftl.2>

Reehorst, L. (2014). *Metaphor in American editorial cartoons about the presidential elections of 1936 and 2012*. MA thesis, Department of Film Studies, University of Amsterdam.

Riad, S. (2019). The role of the visual metonymy in leadership symbolism: Mapping its dynamics through the Sphinx, *Leadership*, 15(4), 480-512. DOI: <https://doi.org/10.1177/1742715018770929>

Szabó, A. & Oross, D. (2018). A politikai érdeklődésre ható tényezők európai perspektívában: A magyar eset [Factors affecting political interest in European perspective: The Hungarian case], *socio.hu*, 2, 72-94. URL:

https://socio.hu/uploads/files/2018_2ess/28_szabo_ross.pdf

Tamás, Á. (2014). *Nemzetiségek görbe tükörben: 19. századi nemzetiségi sztereotípiák Magyarországon* [Nationalities in convex mirror: 19th-century stereotypes in Hungary]. Pozsony: Kalligram.

Tamás, Á. (2017). *Propagandakarikatúrák ellenségképei Szarajevótól Párizsig* [Images of the enemy in propaganda-caricatures from Sarajevo to Paris]. Pozsony: Kalligram.

Van Dijk, T. A. (2009). *Discourse and context: A sociocognitive approach*. Cambridge: Cambridge University Press. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511481499>

Vörös, B. (2018). A pöröly lecsapott [Hammer struck]. In I., Draskóczy, J. Varga, and V. Zsidi (Eds.), *Universitas Historia: Tanulmányok a 70 éves Szögi László tiszteletére* (pp. 603-614). Budapest: Magyar Levéltárosok Egyesülete.

White, M. D. & Marsh, E. E. (2006). Content analysis: A flexible methodology. *Library trends*, 55(1), 22-45. DOI: [10.1353/lib.2006.0053](https://doi.org/10.1353/lib.2006.0053)

V. A témakörrel kapcsolatos saját publikációk

Virág, Á. (2020). Multimodal conceptual patterns of Hungary in political cartoons. In R. Benczes and V. Szelid (Eds.) *Cognitive Linguistic Studies: Visual Metaphors* (p. 222-253), 7(1), Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. DOI: <https://doi.org/10.1075/cogls.00055.vir>

Virág, Á. (2021a). Metaphorical representations of the Hungarian Parliament in political cartoons (1989–1990). *Argumentum*, 17, 212-231. DOI: 10.34103/ARGUMENTUM/2021/12

Virág, Á. (2021b). Infinite Interpretations? A Corpus-based Study for the Identification and Interpretation in Competing Frames in Parliamentrepresentations in Hungary, *Central European Journal of Communication*, 14(1), 77-99. DOI: 10.51480/1899-5101.14.1(28).5

Virág, Á. (2022a). Emotional Parliamentary Lions: Evaluative Metonymy Complexes in Editorial Cartoons. *East European Journal of Society and Politics: Intersections*, 8(3), 126-146. DOI: <https://doi.org/10.17356/ieejsp.v8i3.883>

Virág, Á. (2022b). Parliament above the clouds: Motivational factors of metaphoric hybrids. *Jel-Kép*, 2, 1-24. DOI: 10.20520/JEL-KEP.2022.2.1

Virág, Á. (2022c under review). “Országos Sárdobáló Bajnokság”: Verbális és vizuális agresszió a parlamentet ábrázoló karikatúrákban 1987 és 1993 között [“National Mudsledging Championship”: Verbal and visual aggression in cartoons depicting the Parliament between 1987 and 1993]. *Médiakutató*.